

Direkte udpegning – 12 pr. side tidlige funktioner

Generel beskrivelse

Dette sidesæt er primært udformet, så det kan bruges som en introduktion. Det henvender sig til børn (1-3 år) som har visse færdigheder i forhold til at kunne pege direkte på et felt med deres fingre eller med hånden. Ordforrådet i denne PODD-bog fokuserer på at udtrykke tidlige kommunikative hensigter inden for barnets daglige liv. Det bruges ofte i en begrænset periode som en del af vurderings- og interventionsprocessen.

Dette sidesæt kan også være passende til brug for:

- Ældre børn, hvis aktuelle kommunikation, sprog og betjeningsfærdigheder passer til dette sæt. Yderligere tilpasning vil være påkrævet i forhold til valg af ordforråd og aktiviteter for at imødekomme personens alder og livserfaring.
- Personer, hvis betjeningsmetode stadig er usikker. Adgang til flere betjeningsmetoder i den samme PODD-bog muliggør observation over tid for at finde de mest effektive metoder for en person. Som valgmulighed findes en side med gitterlinjer, der kan tilføjes til alle sider for at tydeliggøre adskillelsen mellem kolonner til brug ved partnerstøttet visuel scanning (se *fremstillingsfilen til 12 pr. side tidlige funktioner med scanning*).
- Personer som har brug for forskellige betjeningsmetoder for at sikre forståelighed/effektivitet, når deres direkte betjening varierer meget, f.eks. vil de på forskellige tidspunkter af dagen, i forskellige positioner kunne bruge direkte betjening, mens de på andre tidspunkter har brug for partnerstøttet visuel scanning for at betjene deres PODD-bog.
- Personer som tager og giver/viser de enkelte symboler til andre (se *fremstillingsfilen 12 pr. side – tidlige funktioner, tag og giv*).
- Børn som har brug for en mindre tavlestørrelse med den samme kompleksitet af sprog og kommunikation. Dette sæt kan gøres mindre ved at bruge en printer, som giver mulighed for at ændre størrelsen af det, der udskrives.

Selvom dette sidesæt også kan bruges af andre til at støtte personens forståelse, viser erfaring, at partnere finder det sværere at bruge en PODD-kommunikationsbog med et begrænset ordforråd til at udtrykke et begrænset udvalg af kommunikationshensigter.

- Voksne kommunikerer en lang række kommunikative hensigter med små børn. Udover tidlige kommunikative hensigter formidler voksne information og taler om, hvad der er sket, eller hvad der skal ske i barnets daglige liv.
- Partnere har brug for betydelig viden om ordforrådet i dette begrænsede sidesæt for at kunne planlægge, hvilke beskeder de kan og ikke kan udtrykke ved hjælp af kommunikationsbogen.

- Partnere udtrykker ofte frustration, når de gør en indsats for at bruge en kommunikationsbog og oplever, enten at ordforrådet ikke er til stede, eller at de pragmatiske startere ikke understøtter deres hensigt.
- Mange partnere har udtrykt lettelse, når de har fået en PODD-bog med udvidede funktioner, og rapporteret om hyppigere brug af PODD-bogen til at kommunikere i deres daglige liv.

Sidesættet med *udvidede funktioner* er normalt den foretrukne mulighed for partnere til at støtte barnets forståelse. Sidesamlingen med *12 pr. side – udvidede funktioner* har samme navigation, sidelayout og ordforråd til at udtrykke tidlige funktioner som denne kommunikationsbog, men indeholder ekstra sider med ordforråd tilgængelige via den pragmatiske starter "JEG FORTÆLLER DIG NOGET". Dette tillader dobbelt brug af den samme PODD-bog, når der er en forskel mellem personens receptive og ekspressive ordforråd. Barnet har brug for færre sider til at kommunikere ekspressivt med et begrænset udvalg af kommunikative hensigter, og partnerne har adgang til et større ordforråd på sider, som barnet ikke bruger ekspressivt, for at give receptive input.

Da partnere finder det lettere at bruge PODD-bøger med mere ordforråd på en side, og yderligere ordforråd kan hjælpe barnets forståelse, bør man overveje at bruge en 12-udvidede funktioner PODD-bog til personer, der er afhængige af grafiske symboler for at støtte deres forståelse.

Husk, at personer, som ikke forstår talt sprog, sandsynligvis vil kræve betydelige mængder af receptive input for at udvikle et meningssystem ved hjælp af grafiske symboler (2 års regelmæssig brug er ikke usædvanligt), før de begynder at bruge PODD-bogen ekspressivt. Derfor prioriterer den første PODD-bog partnerens behov for ordforråd til at støtte forståelsen for disse personer, og du kan vælge en udvidet PODD-bog med flere funktioner og mere ordforråd på siderne, selvom det kan være mere udfordrende at få direkte adgang til ekspressivt (der kan tilføjes scanningslinjer til siderne).

Sprog

- Der er taget et ordforråd med i skabelonsættet til at kunne udtrykke en række pragmatiske funktioner, som typisk ses ved den kommunikation, som børn på 1-2 år bruger til at udtrykke sig med.
 - søge opmærksomhed
 - bede om objekter, handling
 - bede om information
 - afvise, protestere, beklage sig
 - reagere/erkende
 - informere (tiltrække opmærksomhed på noget)
 - kommentere en handling/en ting
 - svare
- Der er taget ordforråd med i sættet til at kunne udtrykke en række semantiske betydninger, som typisk ses ved den kommunikation, som børn på 1-2 år bruger til at udtrykke sig med.
 - Kundgøre
 - Hilse
 - Tiltale nogen
 - Være til stede
 - Forsvinden
 - Besidde/eje
 - Ikke-eksisterende
 - Sted
 - Handle på andres vegne
 - Handling
 - Ting
 - Gentagelse
 - Ophør
 - Afvisning

Ordforråd for nogle typisk brugte ord på dette trin som JA, NEJ, HEJ, DER, er ikke taget med i skabelonerne til dette sæt ud fra den antagelse, at personen vil (lære at) bruge ikke støttede måder til mere effektivt at udtrykke disse beskeder, f.eks. pege på omgivelserne, bruge hovedbevægelser til JA/NEJ, SE + sige noget for HEJ. Disse ord kan føjes til på de første sider i en PODD kommunikationsbog, hvis en person har brug for støttende symboler til den slags ord. Symboler for ja og nej kan også føjes til hjørnerne på alle sider eller hæftes på omslaget, så de kan bøjes ud.

- Ordklasser, som er repræsenteret i denne PODD kommunikationsbog er hv-spørgeord, navneord i form af grundled og genstandsled, stedord, udsagnsord, negation, udråbsord, tillægsord, biord og forholdsord
- Forudsigeligt tilknyttet ordforråd støtter brugen af op til 2-3 ords sætninger. På dette stadie i sprogudviklingen er børn tilbøjelige til at bruge deres ordforråd til enkeltordssætninger. Partnere kan bruge dette ordforråd til at modellere nøgleordssætninger, udvide og tydeliggøre barnets beskeder.
- Symbolerne i dette sidesæt repræsenterer primært enkeltord. Dette giver mulighed for at tolke mange betydninger ud fra det ene symbol. F.eks. ordet HJÆLP kan tolkes som, "Skal jeg hjælpe dig?", "jeg hjælper", "jeg har brug for hjælp" afhængig af den aktuelle kontekst. Der er nogle få symboler, som repræsenterer hele fraser/sætninger for at øge

effekten og vedligeholde samtalens flow, når man skal udtrykke beskeder som er stærkt forudsigelige, tidsafhængige eller sociale beskeder, f.eks. "JEG VED IKKE", "SKYND DIG"

Layout

- Enkeltsidet bog med plads til 12 felter med sproglige emner plus separate "betjeningsknapper".
- Kommunikationsbogens sider er i A4, liggende format. Bogen kan også udskrives i andre formater med brug af printerens skaleringsfunktioner for at passe til personens behov. Sættes udskrivning til at passe til A5 papir vil det give en bog på 69 % af en A4 papir størrelse.
- Baggrunden på siderne er lysegrå for visuelt at tydeliggøre placeringen af "symbolknapperne". Hvis udgifterne til toner er et problem, kan baggrundsfarven fjernes ved at gå til redigeringsstilstand og åbne sideredigerings-vinduet i Mind Express®.
- Symbolfelterne er ca. 4,6 cm høje, 5,1 cm brede. Afstanden mellem symbolerne er 1.1 cm i bredden og 1.6 cm i højden
- Felter med *GA TIL SIDE* (nummer), har en lille firkant i det højre øverste hjørne. Nummeret på siden (ved mørkere farver) eller den lille firkants baggrund (ved lysere farver) matcher farven på fanen på den side, som nummeret henviser til (se *farve-masterfilen på oversigten på startmenu-siden*).
- 3 betjeningsfelter er i højre side af en tavle og adskilt fra de øvrige felter med en lodret streg. Disse felter er 4,6 cm høje og 2,8cm brede med 1.7cm afstand mellem felterne. Til dette sidesæt er følgende betjeningsfelter taget med:
 - o *TILBAGE TIL SIDE 1* – findes på første side i alle sektioner.
 - o *TILBAGE TIL SIDE (nummer) A* er taget med, så man kan komme tilbage til første side i en sektion fra alle sider i sektionen.
 - o *UPS* – indikerer, at noget er gået galt i kommunikationsprocessen. Det giver personen mulighed for at vise, at der er noget galt, at der er sket en fejl, og at der er brug for partneren til at hjælpe med at finde fejlen og rette den.

En person, som har svært ved direkte udpegning på disse felter, kan indikere kolonnen og så bruge partnerstøttet scanning til at vise den særlige funktion, de ønsker udført. Betjeningsfelterne kan også støtte partnerne i at betjene kommunikationsbogen

- Betjeningsinstruktionen til *VEND SIDEN* er placeret i tavlens generelle del i højre nederste hjørne. Denne placering er valgt for at gøre det lettere for personen at kontrollere den bevægelse der skal til for at komme til ordforråd på næste side.
- Lister trykt på labels er klistret på bagsiden af siden før den side, som indeholder instruksionsfeltet med *GA TIL LISTE* (se fremstillingsfilen). I dette sidesæt har baggrunden af feltet *GA TIL LISTE* samme farve, som sektionen har. Det tydeliggør funktionen af dette felt. Det kan forvirre nogle børn, og kan let fjernes i med brug af farveredskabet i knappens stil.

I begyndelsen benyttes betjeningsfelterne primært af partnerne til at støtte barnets betjening af bogen. Partnerne instrueres i at pege på disse felter, før de vender siderne, når de bruger PODD, og når de laver en fejl. Hyppig modellering af brugen af disse funktioner er nødvendig for at støtte barnet i at lære, selv at kunne instruere partnere i at navigere rundt i kommunikationsbogen og fortælle partnere om fejltagelser. Hvis partnere kun vender sider, vil barnet kun have få muligheder for at lære, hvordan man kan styre skift mellem sider i sin kommunikationsbog. Barnet vil lære at gøre det, de ser andre gøre/modellere

- **I nummereringen af sider i dette sæt er der lavet plads til tilføjelse af sider fra sættet 12 pr. side – udvidede funktioner.** Det begrænser behovet for at lave hele kommunikationsbogen igen, når barnet har brug for et større ordforråd til at udtrykke en bredere række af kommunikationsfunktioner.

Side-sættet med *12 per side – udvidede funktioner* bygger direkte videre på dette sæt, hvor mange af siderne har samme sideopsætning. Sider fra sættet med 9 per side – udvidede funktioner kan også bruges til at tilpasse en persons ordforråd. For eksempel kan der tilføjes et sidelink til siderne med DYR fra sættet med udvidede funktioner i afsnittet VIL HAVE i dette sætsider, hvis et barn ofte leger med dyr. Husk at foretage de nødvendige ændringer i de operationelle punkter i højre kolonne, f.eks. slette "GÅ TIL KATEGORIER".

Navigering

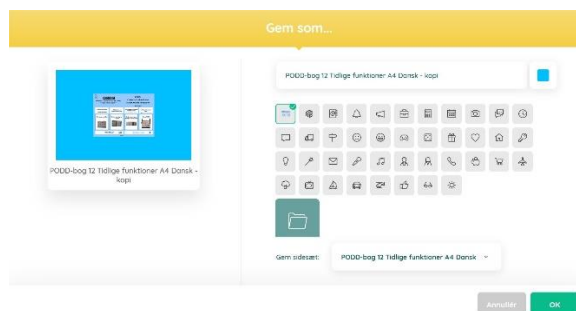
Ordforrådet i denne PODD er organiseret til brug med både de pragmatiske sætningsstartere alt efter den kommunikative hensigt, som ønskes udtrykt.

- Første side **MERE AT SIGE** – gå til side 2
- **Pragmatiske sætningsstartere** er på side 2
- (obligatorisk link til FORTÆLLE side 3 for at tydeliggøre tid og besked for nogle kommunikationshensigter)
- Forudsigelige link bruges til at hjælpe personen med at inddrage tilstrækkelig information til at hjælpe partnerens forståelse, f.eks. GØR ONDT, ØM, SMERTE har direkte link til *06 kropsdele*.
- Betjeningskommandoer til *TILBAGE TIL SIDE* (nummer) og *VEND SIDEN* for at skifte mellem sider i den enkelte sektion.
- Betjeningskommandoen *TILBAGE TIL SIDE 1* er tilgængelig fra alle sektioner.
- Indeholder **aktivitetssider** til mere effektivt samspil i en række almindelige daglige rutiner og legeaktiviteter.
 - For at begrænse størrelsen og vægten af en PODD-kommunikationsbog er sider med tavler til legeaktiviteter, som kun sker særlige steder, ikke taget med. Øget størrelse og vægt er mere problematisk i PODD-bøger, der er tilpasset til tag/giv/vis betjening. De individuelle symbolkort og Velcro® til at fastgøre kortene til siden fordobler bogens tykkelse og vægt.
 - Separate aktivitetssider til særlige spil og daglige rutiner kan placeres sammen med udstyr og/eller det sted, hvor aktiviteten finder sted. Ordforråd til at snakke om eller bede om disse aktiviteter på andre tidspunkter vil være inkluderet i PODD kommunikationsbogen. Se beskrivelsen af sektionerne *27 – 50 aktivitetstavler* i dette dokument, for at få flere informationer.

Tilpasning af en personlig PODD-bog.

Det første trin består i at lave en kopi af skabelonen, så originalen kan bruges til at lave flere kopier, når der er brug for det.

For at lave en kopi skal man vælge den grønne knap 'Tilpas personlig bog'.

I vinduet GEM, der åbnes, skal man **give bogen et navn** (f.eks. personens navn) og **en dato**. Vælg knappen OK.

Den personlige PODD-bog vil gemt til sidst på hjemmesiden, klar til at blive tilpasset.

Når du åbner filerne til den personlige PODD-bog, vil den første side der vises indeholde instruktioner til brug og links til denne PODD-bogs informations- og fremstillingsfiler.

Man skal vælge redigeringsstilstand, MENU – rediger (eller trykke på F2-tasten), for at se og tilpasse siderne.

I redigeringsstilstand kan man navigere mellem siderne ved hjælp af den grønne værktøjslinje nederst på skærmen.

Mulige valgsider

De valgfrie sektioner/sider til denne PODD-bog omfatter:

1. Tilpasninger til at støtte brugen af partnerstøttet visuel scanning ved at placere linjer mellem hver kolonne. Se *Fremstillingsfilen 12 pr. side tidlige funktioner scanning* for nærmere instruktion i at tilpasse siderne til scanning.
2. Yderligere sider til børn, som enten går i **skole eller kommer i en førskoleinstitution**. Brug af disse sider kræver en anden *side 02* med link til skole/ førskole sektion.
3. Yderligere sider til snak om **særlige begivenheder**. Dette ordforråd bruges ofte af partnere til tale med børn om særlige begivenheder på dette udviklingstrin. Sættet med udvidede funktioner er et mere passende valg for børn, som er i stand til (at lære) at udtrykke relateret information. Dette valg kræver en anden *side 02* med link til at skifte til denne sektion.
4. Sider til **musik og sang**. Under side 28 er tilføjet undersider med instrumenter og sange.

5. Sider til **sensoriske aktiviteter**. Personer med udfordringer inden for sansebearbejdning har brug for adgang til ordforråd, så de kan anmode om sensoriske oplevelser. Ordforråd til specifikke sensoriske aktiviteter er inkluderet som en underkategori i aktivitetssektionen. Denne underkategori er linket fra både pragmatiske sætningsstartere DER ER NOGET GALT og JEG VIL HAVE... (AKTIVITETER) for at udtrykke forskellige kommunikative intentioner.
6. Alternative aktivitetssider (som henvist til under beskrivelsen af aktivitetssektionen).

Siderne i mappen med mulige tilvalgssider indeholder:

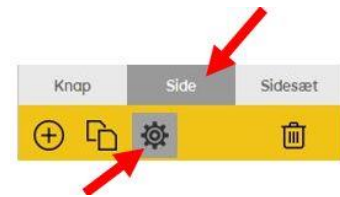
- **13 særlige begivenheder**
 - 02 startere særlige begivenheder (med link til sektionen *særlige begivenheder*)
 - 13a særlige begivenheder
 - 13b særlige begivenheder
- **25 førskole sider**
 - 02 startere førskole (med link til sektionen med *førskole*)
 - 09a personer førskole (med link til *09c førskole personer* under-kategori)
 - 09c personer førskole
 - 25a førskole
 - 25b førskole
 - 25c førskole lave
 - 25d førskole udenfor
- **25 skolesider**
 - 02 startere skole (med link til sektionen skole)
 - 09a personer skole (med link til *09c personer skole* under-kategori)
 - 09c personer skole
 - 25a skole
 - 25b skole
 - 25c steder skole
 - 25d ting skole
 - 25e penalhus
- **28 musik plus instrumenter og sange**
 - 28a alternativ musikside (alternativ musik aktivitets-side med link til 2 undersider: instrumenter og sange)
 - 28b instrumenter (alternativ side, som indeholder symboler for musikinstrumenter)
 - 28c sange (alternativ side, som indeholder symboler for sange)
- **tavle til scanning**
 - 01 generel scanning (eksempel på hvordan en side ser ud med lodrette linjer til at støtte brugen af partnerstøttet scanning)
 - scanningslinjer (linjer, som kopieres ind på alle sider for at støtte brugen af partnerstøttet scanning/ øjenudpegning)

- **sider til “sensorisk aktivitet”**

- 05a noget galt - sensorisk (“noget galt”- side, som indeholder “jeg har brug for en sensorisk aktivitet“ og link til en underkategori med sensoriske aktiviteter
- 11a aktiviteter sensorik (link til underkategorien SENSORISKE AKTIVITETER erstatter COMPUTER, IPAD)
- 11b aktiviteter sensorik (COMPUTER, IPAD tilføjet til denne side)
- 11g sensorisk (plads til at tilføje de sensoriske aktiviteter den enkelte person foretrækker)

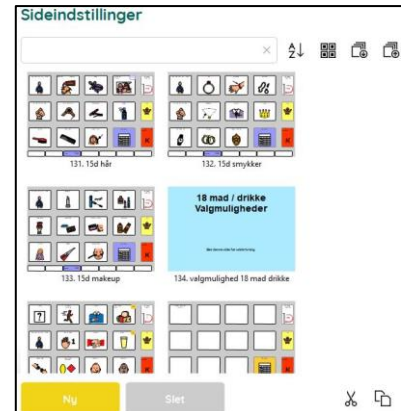
At se, vælge og reorganisere valgsider i Mind Express

- 1) Vælg Menu > Rediger (eller tryk på F2 tasten)
- 2) Vælg Sidefanen øverst i redigeringspanelet
- 3) Vælg ikonet Sideindstillinger (eller tryk på F8 tasten)
- 4) Rul ned til bunden af vinduet med sideindstillinger indtil man kan se de blå sider som start for hver deres VALG-MULIGHED.

- 5) For at se og udskrive PODD-bogens sider i den korrekte rækkefølge skal man sætte de ønskede valgsider ind i hovedsidesættet ved hjælp af PODD-bogens sidetal (ignorer Mind Express-tallene) Gør det således:

- a. Rul ned til den blå side som starter det ønskede valg.
- b. Vælg valgsiderne med de samme numre som PODD bogens (f.eks. 07a og 07b)
- c. Rul op for at finde de samme numre i PODD bogens hovedsidesæt.
- d. Træk og slip eller kopier og indsæt siderne i hovedsidesættet ved de samme PODD-numre.
- e. Er der kopieret flere sider skal der muligvis flyttes sider inden for sektionen. F.eks. vil 7a blive indsat efter den originale 7a i den oprindelige liste.
- f. Slet eventuelle uønskede sider med nøjagtig samme PODD sidenummer (f.eks. skal der kun være en side 7a)
- g. Gør det samme for alle de ønskede valgsektioner/sider før bogen tilpasses.
- h. Se alle siderne igennem for at kontrollere, at alle PODD-bogens sider er placeret korrekt og at der ikke er nogle dobbelte PODD sidenumre.

Bemærk: Når der ikke er sider med samme nummer sorters siderne i numerisk orden efter PODD sidenumre.

Tilpas PODD-bogens sider

Man skal være i redigeringsstilstand for at tilrette siderne i PODD-bogen. Gå til Menu > Rediger (eller tryk på F2 tasten). Brug den grønne navigeringslinje foruden på siden til at flytte mellem sider.

Den efterfølgende information i *Section descriptions* (ikke oversat til dansk) er en hjælp til at forstå ordforrådets organisering i denne PODD-bog så man kan lave hensigtsmæssige ændringer i den enkeltes PODD-bog.

For at lære hvordan man kan bruge Mind Express henvises til onlinemanualen, der er tilgængelig direkte fra softwaren ved at vælge Menu > Help > Online help eller se video-vejledninger - [video tutorials](#) - som findes på Jabblas hjemmeside eller på [Jabbla YouTube kanal](#).

Sektionsbeskrivelser (ikke oversat)

Husk at placere emner, som linker til ord på andre sider, på den første side af en sektion for at begrænse antallet af sideskift, der er brug for at udtrykke hele beskeden.

01 main/chat

- Includes single words and social phrases that are useful to say quickly or within the context of an ongoing conversation or activity. Note that I DON'T KNOW needs to be positioned on the front page to provide communicators with an efficient alternative to answer YES/NO questions.
- MORE TO SAY is used to navigate to the rest of the vocabulary in the book via the pragmatic branch starters on *page 02*.

02a branch starters

- This is the **main navigation index** in this PODD book. All pages are accessed via the pragmatic branch starters on this page. If making modifications to this page ensure that you maintain all of these navigation links in order to get to other pages in the communication book.
- These pragmatic branch starters indicate the communication intent of the message with predictive links to the pages of vocabulary required to express these intents. Pragmatic branches are essential in this PODD communication book designed to support the use of only 1-3 key word sentences. Identifying the communication intent allows partners to interpret the intended meaning of 1-3 key words.
- IT'S TIME TO... may be used to instruct/inform people to GO somewhere, DO SOMETHING, DO AN ACTIVITY or PACK UP. NB: the verbal wording associated with the pragmatic branch starter I WANT ... is changed to DO AN ACTIVITY and LET'S GO.. is changed to GO when instructing or suggesting an activity rather than requesting.
- The addition of DO AN ACTIVITY to the I WANT.. button and VERBS to the DO SOMETHING button also assists partners to discriminate the different vocabulary located in each of these branches, i.e., leisure and daily routine activities vocabulary in the I WANT branch and verbs/action words in the DO SOMETHING branch.
- The PCS symbols for I LIKE THIS and I DON'T LIKE THIS have been modified using different colours to increase the visual contrast for easier location and discrimination.
- The item I NEED TO GO TO THE TOILET is included on this page for individuals who are learning to go to the toilet. You may choose to swap this item with one from page 01 during the earliest stages of toilet training. This item could be replaced for individuals who are not (as yet) using the toilet, or it can remain to request so that the communicator can control when they are changed (linked to *50 change*).
- The phrase PLEASE GET MY COMMUNICATOR may be included on this page for individuals who have a speech generating device (SGD) (including a single or sequential message device)..
- **All additional pages must be accessible via this page either using an existing branch or by adding a new branch starter to this page.** Alternative *02 branches* pages with links to *13 special events*, *25 early childhood* or *25 school* sections are included with these *option sections*.

02b show

- Includes vocabulary and links to other pages needed to show things and actions.

- The vocabulary on this page particularly suits individuals who have restricted mobility limiting their ability to independently get and show objects. This page enables the communicator to provide their partner with hints as to where to look in the environment for the thing or action they want to show.
- SOMEWHERE ELSE links directly to the *12 places* section for the communicator to suggest alternative places to look.
- WATCH ME enables the communicator to draw their partner's attention to something they can do. This phrase can also be used to cue the partner to attend to their eye or hand point to things in the environment.
- ASK SOMEONE links directly to the page of people for the communicator to identify who you can ask to help you work out what it is they want to show you.
- PLEASE GET MY COMMUNICATOR supports the use of a speech generating device (SGD) such as a single or sequenced message device to tell a pre-prepared message, in this case about something they want to show their partner.
- If the individual likes to show people photos, then bedroom (which can also be accessed via *somewhere else >places>house and garden*) or another item could be replaced with an instruction to get the album/device they use to show photos.

03 like

- Vocabulary to express positive opinions.
- Includes vocabulary for others to provide the individual with positive feedback (to support understanding and/or provide aided language stimulation) in addition to vocabulary commonly used by young children to express positive opinions.
- In addition to adding/deleting vocabulary, you can change the words associated with some pictographs to suit the individual/family/peer group style of expressing opinions.

04 don't like

- Vocabulary to express negative opinions and complain/protest about something the person does not like.
- The item LET'S DO SOMETHING ELSE has a predictive link directly to the *11 want/activities* section to suggest an alternative activity (because you don't like the current activity).
- Considerable customisation may be required to suit the individual's most common complaints and opinions.
- Note that vocabulary to complain about how the communicator is feeling is included in section *05 something's wrong*. It is important when making changes to these pages to consider which section, *I DON'T LIKE IT* or *SOMETHING'S WRONG*, will most appropriately and frequently convey the individual's communication intent.
- In addition to adding/deleting vocabulary, you can change the words associated with some pictographs to suit the individual/family/peer group style of expressing opinions.

05 wrong

- Vocabulary and phrases to complain, protest, assert self and generally relate problems or what has gone wrong for the communicator.
- As some complaining vocabulary is located in the *I DON'T LIKE THIS* section of this PODD book, there is a link on page *05b* to access this other vocabulary. Its location on the second page ensures that the communicator has checked the vocabulary available in this section prior to changing pages. The words included in the *I DON'T LIKE THIS* section are written on the link button to further assist partners to efficiently locate vocabulary.
- SICK, HURT/PAIN/SORE, ITCHY, BUMP/BRUISE and CUT/BLEEDING have compulsory predictable links to the *06 body parts* section; HUNGRY and THIRSTY link to the *18*

mealtimes activity page, and I WANT SOMEONE links directly to the page *09 people* for the communicator to identify who they want.

- Individuals cannot always specifically identify what is causing them to feel upset. The I DON'T KNOW WHAT'S WRONG is useful to enable the communicator to express that they are just upset but cannot tell you why. It provides the communicator with the option to not answer people's requests to know why they are upset and prevent continual guesses to discover the problem.
- The vocabulary in these template pages reflects common complaints of young children. You will need to customise this section to include the main complaints required by an individual. It can be helpful to discuss what upsets the individual with key communication partners. A range of different complaints vocabulary is included in the *Additional vocabulary ideas* document available on the resource home page.
- In addition to complaints, this section can include vocabulary for the communicator to suggest solutions to the problem. Being able to suggest solutions is especially useful for individuals who receive assistance from a wider range of people. To do this, add an extra page with a predictable link from the vocabulary item relating the problem to the page of possible solutions. For example, an individual who has significant physical challenges may provide more specific information about being uncomfortable. In this instance I'M UNCOMFORTABLE may have a link to an additional page (*05c*) including vocabulary such as PLEASE HELP ME TO SIT UP, I NEED TO LIE DOWN, MY AFO'S ARE RUBBING, I NEED TO MOVE.
- Individuals who have sensory processing challenges will need a link from a vocabulary item I NEED A SENSORY ACTIVITY in the *05 something's wrong* section to a page of preferred sensory experiences. An alternative *05a wrong* page is included in the *option– Sensory activity pages*.

06 body parts

- The main focus of the body parts pages in this page set is to provide more specific information about personal complaints. The link to this page in this page set is only via the *something's wrong* branch. Links to body part vocabulary for other functions, e.g., to play "Where is body part" games, personal care routines, would be included on appropriate activity displays. See the section description **27 – 50 activity displays**.
- More specific body parts, e.g., EYELASH, ELBOW, are usually placed on the list, unless that body part causes common issues (complaints) for the individual.

07 no page

This is the categories section in the expanded function PODD book.

08 questions

- Includes Wh-question words and phrases.
- At this stage of language development, communicators will tend to use single Wh-question words, with the specific meaning interpreted from the context. Partners may use speech alone to finish questions when they are using the PODD book and suggest alternative options to determine a communicator's specific meaning.
- *Not* is predictably associated with the question words to ask WHY NOT?
- The commonly used question WHERE IS (PERSON)? links directly to the people section to enable the communicator to fill in the name, e.g., WHERE IS DAD?

- YOU NEED TO TELL ME YES/NO functions like raising intonation to mark questions in early language development. This item links directly to the first page for the communicator to indicate what they are asking. For example, YOU NEED TO TELL ME YES/NO, (*return to page 1, more to say*) GO .. (*goes to 12*) HOME? Can be interpreted as “Can we go home?” or “Are you going home?” depending on the context.

09 people

- This section will need considerable customisation.
- At this stage of language development, the aim is to add the names of people who are frequently part of the individual’s daily life. Occupations may be included on the people list.
- Individuals usually know a large number of people, family, friends, teachers, neighbours, health professionals, etc. Representing every person with a pictograph symbol on their own separate cell with only 12 symbol items on each page would become very cumbersome. The people section therefore includes both separate cells and lists for people’s names.
 - Add names to cells for people who have a close relationship or frequent contact with the individual. PCS symbols to represent people can be found in Mind Express by typing “person” in the symbol finder window.
 - Add names to lists for acquaintances or friends and family who have less frequent contact with the individual.
- An additional subcategory is added to the people section for children who attend school/early childhood setting. Alternative *09a*, with a link to *09c school/early childhood setting people*, and *09c* pages to add school/early childhood people are included in the options school/early childhood option sections.

10 actions (verbs)

- This actions section links from the DO SOMETHING pragmatic branch starter. It includes vocabulary to instruct/request actions from other people, suggest actions they want to do and tell others what they are doing.
- Includes common early acquired, functionally useful, verb vocabulary and associated words (NOT, IT, ON, OFF, IN, OUT).
- MOVEMENTS the individual performs with their body, e.g., ROLL, SIT UP, CRAWL, GRASP, BEND, are sub-categorised with a link from *10a* to pages *10d movements* (and *10e* via *TURN THE PAGE*).
- *10c* includes actions relating to personal care, e.g., WASH, BRUSH, with the word HAIR and a link to the *06 body parts*.
- Additional verbs are located in other sections and on the activity displays. This not only increases the efficiency of using predictably associated vocabulary, but also contains the action word section to a more manageable size. For example, the verb READ is included on the book activity display; STIR, TASTE, COOK on the cooking activity display.
- Verbs are grouped across the pages according to the type of action and the predictably associated vocabulary available on each page, e.g., PUT, TAKE, TURN, with the prepositions on page *10b*.
- The vocabulary placement in this section is also prioritised for speed of access with consideration to the verbs that are predictably associated with vocabulary on other pages. For example, WANT is on the third page (*10c*) of actions as WANT is also a branch starter and included in a number of other pages in this PODD book.

11 activities

- The activities section links from the I WANT ... pragmatic branch starter.
- The subcategories *11c toys*, *11d make something* and *11e outside activities* are used in the example page set to organise the large activity vocabulary required to request. Other

subcategories may be required if adding large numbers of additional activities of a particular type, e.g., sports.

- Optional pages to include a sensory activities sub-category in activities are available in the *option– Sensory activity pages*.
- Note that activity vocabulary is positioned on page *11a* or *11b* with consideration to the predictably associated verbs WANT and DO.
- Many items in this section have links to pages of vocabulary to interact during the activity, i.e., activity specific displays.
- The individual may not require all of these activities and their associated displays and/or may require additional vocabulary and links to new pages for other activity displays. See section description **27 – 50 activity displays** for information on adding and deleting activity vocabulary and associated activity displays to this PODD book.

12 places

- The places section links from the LET'S GO ... pragmatic branch starter.
- The example page set uses the sub-category *12c somewhere in the house* and a link to *11e outside activities* pages in the activities section. The word PLAYGROUND on *12b* has a link to *11f outside activities* to access vocabulary for different playground equipment.
- Other sub-categories may be required if adding large numbers of additional places of a particular type, e.g., shops.
- The word VISIT links directly to the *09 people* page to identify who the communicator wants to visit.
- Fringe vocabulary for low frequency places, e.g., a place the individual went on holiday or visited only occasionally can be added to the places list.

13 - 17 no pages

These page numbers are used for the *special events, health, clothes, things, and house & garden* categories in the *12 per page expanded function* PODD book.

- **13 special events** Optional pages to talk about common special events are included in the *option– special events*. This vocabulary is more frequently used by partners at this stage of language development. Remember that you will need to also use the *alternative 02 branches – plus special events* page to navigate to this section.

18 food / drink

- The food/drink page in this PODD book is an activity display to interact during mealtimes.
- Including the names for all the foods and drinks the individual experiences with only 12 on a page would require many page turns. Specific food and drink names are therefore included on a list for partner-assisted scanning and partners are encouraged to use the real food/drink objects to provide the communicator with options during mealtimes.
- Some individuals/families really want to include pictographs to request their favourite food/drink. Alternative pages for the food drink section that include a link from FOOD to an additional *18b* page to add food symbols and a link from DRINK to an additional *18b* page to add drink symbols are available in the *option - 18 food drink* section in Mind Express. *Symbol lists* to include small graphic symbols or drawings for food (sorted by type) and drink items are also included in the *option - 18 food drink* section.

20 - 24 no pages

These page numbers are used for the *characters, animals, days & times, feelings, and descriptions* categories in the *12 per page expanded function* PODD book.

25 Early childhood setting/school

- For children who attend an early childhood educational setting or school, it is useful to have an additional section in the PODD book to include vocabulary related to this environment. Whilst there is usually significant overlap with vocabulary in other sections, particularly the

activities section, it has been found useful to repeat the vocabulary in the one section to assist efficient communication at school/early childhood educational setting.

- All pages for educational settings are *options* in Mind Express. Remember that you will also need to use the *alternative 02 branches* page with a link to the appropriate section.

Early childhood setting pages:

- *O2 branches ec* with a link to the early childhood setting. You may change the label on this symbol link to reflect the name used to refer to the early childhood setting, e.g., pre-school, day care, Jumping Joey's, kindergarten.
- *O9a & 09c ec people* to add the names and roles of people to do with the early childhood centre.
- *25a* includes common early childhood setting daily routine activities and links to the sub-categories *25c make something* and *25d outside activities*. **SOMETHING TO EAT OR DRINK** includes a link to the *18* mealtimes activity display.
- *25b* includes common early childhood inside activities with links to associated activity displays in the PODD book.
- *25c* includes common early childhood "making activities" with links to the associated activity displays.
- *25d* includes common early childhood "outside activities" with links to the associated activity displays.
- Remember to also engineer the early childhood setting's environment with a range of separate activity displays accessible for all children to use.

• School pages:

- *O2 branches school* with a link to the school section
- *O9a & c people school* to add the names and roles of people at school.
- *25a* includes common school daily routine activities and links to the sub-categories *25c* school places and *25d school things*.
- *25b* includes school subjects with links from ART to the *11d make something* page in the *11 activities* section and from MUSIC to the *28 music* and from COMPUTER/IPAD to the *46 computer, iPad* activity pages.
- *25c* includes common places at school.
- *25d* includes school things with a link to **PENCIL CASE THINGS** on *page 25e*.

If the individual does not currently attend an educational setting, leave this number blank in the PODD book for easy insertion of these pages when required. Adults using this PODD book may choose to add a section 25 for their day placement if the placement is primarily at one location/ centre. Modify the school section with appropriate vocabulary to suit the adult day placement. If the individual goes to a workplace, then 25 work may be added to the book. If the individual does not attend a particular place, then vocabulary for the activities and places of their daily living would be added to other sections in the PODD book.

26 no page

This page number is used for the RELIGION category in the expanded function PODD book.

27 – 50 activity displays

- Pages 27 – 46 in the main page set include a sample range of activity displays for common early childhood activities. These displays link from the *11 want/activities* section.

Example pages include the following activity displays:

27 TV/video	to interact when watching TV or video (on any device)
28 music	focus on interacting when listening to music, but also includes a list of musical instruments. Alternative music activity pages with a focus

	on playing musical instruments, singing, and selecting songs are included in the <i>options section</i>
29 book	focus on participating in story book reading routines
30 game	general vocabulary to interact when playing games
31 play dough	to interact when playing with play dough. Includes a link from MAKE to a list to add ideas of what the child may be making, e.g. sausages, snake
32 draw	to interact when drawing
33 paint	to interact when painting
34 cut & paste	to interact when cutting and pasting
35 cook	focus on interacting when people are cooking
36 blocks	focus on building and knocking down block towers
37 puzzle	to interact when playing with puzzles
38 dolls	includes multiple pages for common doll play routines
39 toy cars	to interact when playing with cars and other vehicles
40 bubbles	to interact with others blowing bubbles
41 ball	to play catch/kick the ball
42 build/tools	to interact during pretend or real use of tools to build
43 water play	to interact during water play
44 dress ups	to interact when playing dress ups
45 messy play	to interact when exploring messy play
46 computer	to interact when playing on the computer

Pages 47-49 have been left blank in the example page set to provide space to insert additional activity displays if required.

Tilføjelse/sletning af aktivitetssider:

- Overvej omhyggeligt, om personen har brug for alle de aktivitetstavler der er inkluderet i PODD-bogen, og/eller der er behov for andre aktivitetstavler. Husk, at aktivitetstavler er inkluderet i en PODD-bog for hyppigt forekommende aktiviteter, der forekommer i flere miljøer. Hver ekstra side tilføjer tykkelse og vægt til denne PODD-bog, som man til enhver tid vil have med sig overalt til kommunikation.
- **Separate aktivitetstavler til andre aktiviteter** kan også placeres i miljøet. Separate aktivitetstavler bruges ofte til daglige rutiner, der overvejende forekommer ét sted (f.eks. bad, seng). Der er en separat skabelon til aktivitetstavler til at lave dine egne separate aktivitetstavler med det samme sidelayout som personens PODD-bog.
 - o I redigeringstilstand kan du finde denne visning ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "separat" i søgefeltet.
 - o For at lave en ny side med navnet på aktiviteten, vælg SIDE og derefter KOPIER. Omdøb derefter siden for din aktivitet, og vælg at placere den EFTER DEN SIDSTE SIDE.

Tilføj side

Sidenavn

Hvor vil du tilføje siden?

- Lav en **separat aktivitetstavle fra en eksisterende aktivitetstavle**.
 - o Find den tavle, du vil kopiere i redigeringstilstand ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive navnet på aktivitetssiden i søgefeltet.

o Vælg SIDE og derefter KOPIER. Omdøb derefter siden med det separate aktivitetsnavn, og vælg at placere den EFTER DEN SIDSTE SIDE.

o Find den separate aktivitetsskabelon ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "separat" i søgefeltet.

o Vælg og kopier "JEG HAR BRUG FOR MIN PODD-BOG" fra det operationelle felt.

o Naviger tilbage til din nye side og erstat feltet "gå tilbage til side 1 " med JEG HAR BRUG FOR MIN PODD-BOG.

- Når du **sletter en aktivitetstavle** fra din PODD-bog, skal du sørge for også at slette alle GÅ TIL SIDE-linkene til den side (du kan vælge at beholde navnet på aktiviteten, men fjerne linket til aktivitetstavlen, du kan også vælge at tilføje navnet på aktiviteten og/eller ordforråd fra aktivitetstavlen til LISTEN i aktivitetssektionen). For at gøre dette,
 - o I redigeringsstilstand skal du vælge den lille celle med nummeret i øverste højre hjørne og derefter vælge slet på dit tastatur
- Når du **fjerner aktivitetsordforråd, der har en tilknyttet aktivitetstavle**, skal du også fjerne den tilknyttede aktivitetstavle.
 - o I redigeringsstilstand kan du finde de aktuelle sider ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "navnet på siden" i søgefeltet.
 - o Vælg for at åbne siden.
 - o Slet siden ved hjælp af papirkurven øverst til højre i redigeringspanelet
- Når du tilføjer ny aktivitetstavle til en PODD-bog, skal du også tilføje ordforråd og GÅ TIL SIDENUMMER-links til den side. Tomme skabeloner er sat ind, så man kan lave nye sider.
 - o Hvis du tilføjer en enkelt side aktivitet, brug skabelonside uden vend siden.
 - o Hvis din aktivitet kræver en anden side, skal du bruge både skabelonsider a og b.
 - o I redigeringsstilstand, find disse sider ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "skabelon" i søgefeltet.
 - o Sådan tilføjer du den nye side med PODD-sidenummeret og -navnet:
 - vælg SIDE og derefter KOPIER.
 - omdøb siden til det nye sidenummer (enten 47-49 eller genbrug et nummer fra en slettet aktivitet). Vælg at placere den EFTER DEN AKTUELLE SIDE

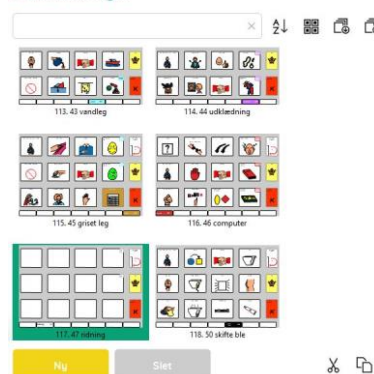

Tilføj side

Sidenavn

Hvor vil du tilføje siden?

Sideindstillinger

- o Du skal derefter placere siden på den korrekte PODD sidenummer plads:
 - vælg SIDE, derefter INDSTILLINGER, og træk eller kopier og indsæt den eller de nye sider på det korrekte PODD-sidenummer sted, dvs. hvis den nye side er 47, flyt den efter PODD-sidenummer 46

- Når du tilpasser denne nye side, skal du

- Tjekke placeringen af fanebladet for forrige sidennummer (brug navigationsværktøjslinjen til at se den forrige side).
- Bruge navigationsværktøjslinjen til at vende tilbage til den nye side og flyt fanen med nummeret og sidenavnet til fanen en position til højre for den forrige side fane.
- Skifte navn og nummer på denne fane.
- Vælg fanefeltet, og brug knappen STYLE til at oprette en NY stil med din foretrukne farve til denne sektion. (Bemærk: Rediger ikke den aktuelle stil, da dette ville ændre alle faner med denne stil.)
- Tilføje "GÅ TIL SIDE" navn og tal for at navigere til siden (sandsynligvis fra aktivitetssektionen).
For at gøre dette:
 - Brug de tre prikker på navigationsværktøjslinjen til at søge efter den side, du vil tilføje linket fra (f.eks. 11b-aktiviteter).
 - Brug et tomt felt til at tilføje navn og symbol,
 - Kopier og indsæt et lille felt med et tal, og flyt den til øverste højre hjørne af feltet.
 - Skift tallet, så det matcher det nye aktivitetssidennummer.
 - Vælg den lille celle, og brug STYLE-knappen til at oprette en NY stil til kant-/baggrunds- og skrifttype med din foretrukne farve til denne sektion. (Hvis der ikke er små celler på siden, kan du finde en på de tomme skabelonsider)

50 toilet/ble Vælg om der skal bruges BLE SKIFT eller TOILET aktivitetstavle.

- Hvis personen har brug for begge muligheder, kan du ændre fanen på toiletsiden til 50a og på skiftesiden til 50b. Erstat derefter punktet TOILETPAPIR med VEND SIDEN (naviger frem til gitteret på en side for at kopiere cellen VEND SIDEN). På den (nu) 50b skifteside skal du ændre etiketten på knappen til at gå tilbage til side 1 til at gå tilbage til side 50a. Vælg den lille celle oven på denne kontrolknap og ændr etiketten fra 1 til 50a.
- Ordet og symbolet BLE på skiftesiden kan ændres til en mere passende tekst og symbol for ældre personer.
- Tilbage melding fra forældre anbefaler placering af disse sider på en måde, så det er meget let og hurtigt at finde frem til dem. De er derfor placeret som den sidste aktivitetsside i PODD bogen.

51 og 55 ingen sider

Siderne 51 og 55 er ikke inkluderet. Disse sidetal bruges til "Alfabet" og "Mine historier"-sektionerne i den udvidede funktion PODD-bog.

Bemærkning vedrørende alfabetsider: Alle personer bør have adgang til visning af et alfabet, til at skrive (lave kruseduller), udforske og til at lære at stave, men denne visning behøver ikke at være i PODD-bogen på dette stadie af den kommunikative og sproglige udvikling (dvs. når alfabetet ikke bruges til kommunikation). Du kan vælge kun at printe de 51 alfabetsider, der er inkluderet i PODD-bogen med 09 udvidede funktioner for direkte adgang, for at skabe en separat alfabetvisning.

Andre sider

(placeret efter den sidste side i PODD-bogen i sideoversigten i Mind Express)

- **Skabelonsider.** 4 tomme skabelonsider er inkluderet for at kunne oprette yderligere sider:
 - *Skabelon a-side* – skabelon for "a" (første sider) i en sektion. Inkluderer VEND SIDEN.
 - *Skabelon b-side* - skabelon til andre, ikke første sider, i en sektion. Indeholder instruktion om at GÅ TILBAGE TIL SIDE (nummer) A, begyndelsen af sektionen og GÅ TIL LISTE.
 - *Skabelon a-side uden vend siden* – Bruges til at lave en enkelt sidesektion. Inkluderer betjeningsknapper for en første side i en sektion, men ikke VEND SIDEN
 - *Separat skabelon til aktivitetstavle* – bruges til at oprette nye separate aktivitetstavler
- **Bagsideinstruktioner.** Disse sider giver eksempler på den type instruktioner, der er trykt på en label og fastgjort på indersiden af bagsideomslaget (se fremstillingsfil) Skabelon til instruktioner er inkluderet til de tre betjeningsmetoder, der kan bruges med dette sidesæt.
 - Bagsideinstruktion (til direkte betjening)
 - Bagsideinstruktion – tag og giv/vis
 - Bagsideinstruktion – partnerstøttet visuel scanningDer er plads nederst på siden til at tilføje et kontaktnummer for at lette returneringen af en mistet kommunikationsbog
- **Lister.** Den generelle liste bruges i de fleste sektioner. En alternativ liste til symboler er beregnet til personer, der ikke forstår talesprog og har glæde af tegnede billeder eller grafiske symboler for at understøtte forståelsen. Sørg for at indsætte personens navn og passende kønspronominer i instruktionerne. Se fremstillingsfilen for detaljerede instruktioner til udskrivning og placering af disse lister.

Mind Express database

I skærmsiden med udskriftsindstillinger, efter alle PODD-siderne, er der nogle ekstra sider, som Mind Express- softwaren bruger til programmeringen. F.eks. for at kunne ændre mellem to typer engelsk eller for at ændre navigationsoversigterne afhængig af valgte uddannelsesmulighed. **PAS PÅ: Man må IKKE slette eller ændre disse sider, når man tilpasser en PODD-bog!!**